

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMMN020 Szociolingvisztika

<p>Tantárgy neve: Dialektológia és szociolingvisztika</p>	<p>Tantárgy Neptun kódja(i): BTMAN 113, BTMAN 204, BTMMN019, BTMMN020, BTMMN801, BTMMN807, BTOMA1N08, BTOMA8N07, BTOSVM1N12, BTOSVM2N11, BTOSVM3N16 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p> <p>Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet</p> <p>Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)</p>
<p>Tárgyfelelős (név, beosztás): Gréczi-Zsoldos Enikő adjunktus</p>	
<p>Közreműködő oktató(k): Gréczi-Zsoldos Enikő adjunktus</p>	
<p>Tantárgyi egység: Szociolingvisztika</p>	
<p>Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN020 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>	
<p>Javasolt félév: 2Ó (A szak keretféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)</p>	<p>Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)</p>
<p>Óraszám/hét: BTMAN 204, BTOMA1N08, BTMMN019, BTMMN020: 1, BTMAN 113, BTOMA8N07, BTOSVM1N12, BTOSVM2N11, BTOSVM3N16, BTMMN801: 2, BTMMN807: 1 szeminárium, 1 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)</p>	<p>Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMAN 204, BTMMN801, BTOMA1N08, BTOMA8N07, BTOSVM1N12, BTOSVM2N11, BTOSVM3N16: kollokvium, BTMAN113, BTMMN019, BTMMN020, BTMMN807: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)</p>
<p>Kreditpont: BTMAN 113, BTMAN 204, BTMMN019, BTMMN020, BTMMN807: 2, BTOMA1N08, BTOMA8N07, BTOSVM1N12, BTOSVM2N11, BTOSVM3N16, BTMMN801: 3</p>	<p>Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)</p>
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A szeminárium célja a modern szemléletű szociolingvisztika bemutatása, a diszciplína mibenlétének, tárgyának, feladatának, kutatási területeinek felvázolása oly módon, hogy a tudományterület egyes képviselőinek szemléletét megismerve, ezen elméleteket egymás mellé állítva, egymással ütköztetve a hallgatók megismerjék a stúdium definiálási, önmeghatározási problémáit.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Tájékozott a magyar nyelv tagolódásának témakörében. Tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, ezen részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel. <i>képesség:</i> Képes értelmezni a magyar nyelv sajátosságait. Képes a magyar nyelv változatait a nyelvtudomány szempontjából értelmezni. <i>attitűd:</i> Érti és elfogadja, hogy a nyelvi jelenségek társadalmilag meghatározottak és</p>	

változóak. Képviselet a magyar identitás nyelvi, társadalmi sokszínűségét.
autonómia és felelősség: Kialakít olyan, történetileg és világnézetiileg koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. Felelősséget vállal szövegeiért. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a nyelvtudomány dolgozik.

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. A szociolingvisztika alapfogalmai. A diszciplína mibenléte, feladata, kutatási területei. A magyar és a nemzetközi szociolingvisztika előzményei, legfontosabb kutatási témái.
2. Nyelvi változók, a nyelv heterogenitása
3. Sándor Klára szociolingvisztikai elmélete
4. Kontra Miklós elmélete. Szociolingvisták vs. nyelvvelő.
5. Kemény Gábor válasza Kontra Miklós bírálatára
6. Kiss Jenő szociolingvisztikai tankönyvének szemlélete
7. Kis Tamás bírálat, véleménye a magyar szociolingvisztikai gondolkodásról
8. Bartha Csilla szociolingvisztikai tankönyvének tartalmi felépítése
9. Cseresnyési László szociolingvisztikai nézőpontja
10. Ronald Wardhaugh szociolingvisztikai összefoglalójának tematikai egységei
11. A Magyarországon megjelent szociolingvisztikai tankönyvek, összefoglalók tematikája
12. Az Élőnyelvi Konferenciák
13. Konzultáció a beadandó szemináriumi dolgozat megírásához
14. Vita, beszélgetőkör a hallgatók választott témáiról

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): **KSZ**

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma. Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerzhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

3. óra: Sándor Klára 1999. *Szociolingvisztikai alapismeretek*. In: Galgóczi László (szerk.) *Nyelvtan, nyelvhasználat, kommunikáció*. Szeged, JGYF Kiadó, 133–171.
4. óra: Kontra Miklós 2003. *Nyelv és társadalom a rendszerváltás kori Magyarországon*. Osiris Kiadó, Bp. (Bevezető)
5. óra: Kemény Gábor 2007. *Nyelvi mozaik*. Tinta Könyvkiadó, Bp. (Bevezető)
6. óra: Kiss Jenő 2005. *Társadalom és nyelvhasználat*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.

7. óra: Kis Tamás: *Szubjektív vázlatpontok egy kis magyarszociolingvisztika-történethez. Szomorú-igaz paródia három tételben* (kézirat). Elérhető:

<http://web.unideb.hu/~tkis/sl/szltort.htm>

8. óra: Bartha Csilla 1998. *A szociolingvisztika alapjai*. ELTE BTK Mai Magyar Nyelvi Tanszék, Budapest.

9. óra: Cseresnyési László 2004. *Nyelvek és stratégiák, avagy a nyelv antropológiája*. Tinta Könyvkiadó, Bp.

10. óra: Wardhaugh, Ronald 2005. *Szociolingvisztika*. Osiris Kiadó, Bp. (angolul: 1998. *An Introduction to Sociolinguistics*. Blackwell, Malden)

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Az Élőnyelvi Konferenciák eddig megjelent kötetei.